HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

ואלא הא דתניא כשם שאין מוציאין שטר חוב זה על זה כך אין מוציאין על אחרים במאי קמיפלגי באותיות נקנות במסירה קמיפלגי תנא דידן סבר [ב] אותיות נקנות במסירה ותנא ברא סבר אין אותיות נקנות במסירה ואי בעית אימא דכולי עלמא אותיות נקנות במסירה והכא בצריך להביא ראיה קא מיפלגי תנא דידן סבר אין צריך להביא ראיה ותנא ברא סבר [ג] צריך להביא ראיה דאיתמר אותיות נקנות במסירה אביי אמר צריך להביא ראיה ורבא אמר [ד] אינו צריך להביא ראיה אמר אביי מנא אמינא לה דתניא [ה] אחד מן האחין שהשטר חוב יוצא מתחת ידו עליו להביא ראיה מאי לאו הוא הדין לאחריני ורבא אמר שאני אחין דשמטו מהדדי איכא דאמרי אמר רבא מנא אמינא לה דתניא אחד מן האחין שהשטר חוב יוצא מתחת ידו עליו להביא ראיה אחין הוא דשמטו מהדדי אבל אחריני לא ואבי אחין איצטריכא ליה סלקא דעתך אמינא כיון דשמטו מהדדי אימא מיזדהר זהירי ולא צריכי להביא ראיה קמ"ל ואלא הא דתניא כשם שמוציאין הן שטר חוב על אחרים כך מוציאין זה על זה במאי קמיפלגי בכותבין שטר ללוה ואע"פ שאין מלוה עמו קמיפלגי תנא דידן סבר [ו] כותבין שטר ללוה ואף על פי שאין מלוה עמו זימנין דאזיל לגבי ספרא וסהדי ואמר להו כתבו לי שטרא דבעינן למיזף מיוסף בן שמעון חברי ובתר דכתבי וחתמי ליה נקטיא ליה ואמר ליה הב לי מאה דיזפת מינאי תנא ברא סבר אין כותבין שטר ללוה עד שיהא מלוה עמו: נמצא לאחד בין שטרותיו של יוסף בן שמעון פרוע שטרות שניהם פרועין וכו': טעמא דנמצא הא לא נמצא מצי מפיק ואהנן ולא אחר יכול להוציא עליהן שטר חוב תנן אמר רבי ירמיה במשולשין ונחזי תברא בשמא דמאן דכתיב אמר רב הושעיא [ז] במשולשין בשטר ואין משולשין בשובר אביי אמר הכי קאמר [ח] נמצא ללוה בין שטרותיו שטרו של יוסף בן שמעון עלי פרוע שטרות שניהם פרועין: כיצד יעשו ישלשו כו': תנא [ט] אם היו שניהם כהנים יכתבו דורות: **מתני'** [י] האומר לבנו שטר בין שטרותי פרוע ואיני יודע אי זהו שטרות כולן פרועין נמצא לאחד שם שנים הגדול פרוע והקטן אינו פרוע: **גמ'** אמר רבא [יא] שטר לך בידי פרוע הגדול פרוע והקטן אינו פרוע חוב לך בידי פרוע שטרות כולן פרועין אמר ליה רבינא [יב] לרבא אלא מעתה שדי מכורה לך שדה גדולה מכורה לו שדה שיש לי מכורה לך כל שדותיו מכורין לו התם [יג] יד בעל השטר על התחתונה: **מתני'** [יד] המלוה את חבירו על ידי ערב לא יפרע מן הערב ואם **והבא** בצריך להביא ראיה קא מיפלגי. ופלוגתא דמתני' ודברייתא ליתא בפלוגתא דאביי ורבא דאביי דמצריך לראיה מודה לרבא דלא מייתינן ראיה מתניתא דברייתא אמין יכולין להוציא על החתום: **ואם** מייתינן נפשיה ופקדון היכא דאמית כמאי דקתמר בפרק (בתרא) [ט"ו] דיבמות (דף קטו. ושם) דקתמר מהני לגופיה לא מייתינן ראיה ואין לפקדון כיון דאמית כמאי דקתמר מפקיד גביה [ב] מהכי הך בריייתא [ג] מייתי' לנפשיה ולא לפקדון דלא יכולין להוציא על החתום: **ואפי'** הכי קתני ממנה ללוה מחל אין שטרותיו שוב שהשטר שהיה נותן בו יוסף בן שמעון פרוע ומיהו אי אמית כמאי דקתמר בפרק (בתרא) [ט"ו] דיבמות (דף קטו. ושם) דקתמר מהני לגופיה לא מייתינן ראיה ואין לפקדון כיון דאמית כמאי דקתמר מפקיד גביה [ב] מהכי הך בריייתא [ג] מייתי' לנפשיה ולא לפקדון דלא יכולין להוציא על החתום: **ואפי'** הכי קתני ממנה ללוה מחל אין שטרותיו נקנות במסירה ועל כרחו יפרע לו למי שהשטר בידו: **ואפי' כרא סבר אין אותיות נקנות במסירה.** ומתוך כך ידמה הלוה לזה ויאמר פקדון הוא אצלך ולזה יאמר אין השטר בידך. ומיהו אם כתבו הרשאה זה לזה על כרחו יגלם לו: **ואפ"ג דל"ע אותיות נקנות במסירה.** בלא שטר מכירה [אחר] דלפסקי' הלכתא בפ' המוכר את הספינה (לעיל עג.) כרבי ולכאורה רב אשי אותיות מילי ניתנו ומילי במילי לא נקנו היכא שאמרו לו ונתנו לך לאיש ועדים צריך שאמרו לו לזה בפניהם דלא ניחא פקדון הוא אצלו או השמיטו ממנו ובכבי פליגי מתני' ותנא בלא בפלוגתא דאביי ורבא: **ורבא אמר אין צריך.** בלא העמידהו במקח המוחזק בו: **אחד מן האחין ששטר חוב יוצא מתחת ידו.** או בשם מלוה אחר ובוטען אחיי נתנוהו לי והם אומרים אחר הוא מטפחנו: **מיזהר זהירי.** ולא יכול להשמיט מיד אחיו כי נזהר אים מאחיו ופל"ג אין צריך המוחזק בו להביא ראיה קמ"ל: **אחד מן האחין הוא דשמטו מהדדי אבל אחריני** [ה] **לא ואבי אחין איצטריכא ליה סלקא דעתך אמינא כיון דשמטו מהדדי אימא מיזדהר זהירי ולא צריכי להביא ראיה קמ"ל ואלא הא דתניא כשם שמוציאין הן שטר חוב על אחרים כך מוציאין זה על זה במאי קמיפלגי בכותבין שטר ללוה ואע"פ שאין מלוה עמו קמיפלגי תנא דידן סבר** [ו] **כותבין שטר ללוה ואף על פי שאין מלוה עמו זימנין דאזיל לגבי ספרא וסהדי ואמר להו כתבו לי שטרא דבעינן למיזף מיוסף בן שמעון חברי ובתר דכתבי וחתמי ליה נקטיא ליה ואמר ליה הב לי מאה דיזפת מינאי תנא ברא סבר אין כותבין שטר ללוה עד שיהא מלוה עמו: נמצא לאחד בין שטרותיו של יוסף בן שמעון פרוע שטרות שניהם פרועין וכו': טעמא דנמצא הא לא נמצא מצי מפיק ואהנן ולא אחר יכול להוציא עליהן שטר חוב תנן אמר רבי ירמיה במשולשין ונחזי תברא בשמא דמאן דכתיב אמר רב הושעיא [ז] במשולשין בשטר ואין משולשין בשובר אביי אמר הכי קאמר** [ח] **נמצא ללוה בין שטרותיו שטרו של יוסף בן שמעון עלי פרוע שטרות שניהם פרועין: כיצד יעשו ישלשו כו': תנא** [ט] **אם היו שניהם כהנים יכתבו דורות: מתני'** [י] **האומר לבנו שטר בין שטרותי פרוע ואיני יודע אי זהו שטרות כולן פרועין נמצא לאחד שם שנים הגדול פרוע והקטן אינו פרוע: גמ'** אמר רבא [יא] **שטר לך בידי פרוע הגדול פרוע והקטן אינו פרוע חוב לך בידי פרוע שטרות כולן פרועין אמר ליה רבינא** [יב] **לרבא אלא מעתה שדי מכורה לך שדה גדולה מכורה לו שדה שיש לי מכורה לך כל שדותיו מכורין לו התם** [יג] **יד בעל השטר על התחתונה: מתני'** [יד] **המלוה את חבירו על ידי ערב לא יפרע מן הערב ואם**

חבי חמר. מתני' כשנמצאו בניה לוה מיירי וכבי קתני ממנה ללוה מחל אין שטרותיו שוב שהשטר שהיה נותן בו יוסף בן שמעון פרוע הוא והיו שני יוסף בן שמעון נותנים זה השובר היו שניהם נפרעין ממנו שטרותם כלתוקמינן שהם יכולין להוציא שט"ח על מחריס ועכשיו זה השובר הורע מזקתם דקיי"ל יד בעל השטר על התחתונה וכשיוצא כל אחד מהם שטרו מומר לו הוה השובר עליו. ומיהו נראה בעיני שאם שניהם באים בהרשאה זה מזה על הלוה יכולין לגבות אחד מן השטרות ממ"נ מן הלוה שהרי מודה הוא בע"כ בשני השטרות ללא שפרע אחד מהן. ומיהו אי טעין לוה ואומר לשניהם פרעתי והשובר נכתב שתם על שניהם נראה בעיני דטענה מעליתא היא מאל היכא דמודה בג' הלוואות בלא שפרע אחת נהי נמי דהוברע כח המלוין לגבות כל אחד חובו מאל יעשו שטר ביניהם ויגבו בין שניהם מן הלוה שטר אחד ע"י שיכתבו הרשאה זה לזה: **עלי.** שאני מייב לו: **הנח לו היו שניהם.** משולשים וכהנים: **יכתבו דורות.** מדובעים יוסף בן יעקב בן יעקב בן יוסף בן יעקב בן יעקב בן יוסף בן יעקב: **מתני' האומר לבנו.** מלוה בשעת מתניתו: **ואיני יודע היזהו.** והלוה האמינני ולא החזרתי שטרו ואיני רוצה ליעגם: **שטרות כולן פרועין.** חוץ מאותן שיאמרו עדיין לא פרעוה: **נמצא.** ללוה אחד שם בנים השמ שני שטרות שלוה ממנו שני הלוואות דקטן אינו פרוע לשטר בין שטרותיו קאמר דמשמע אחד ולא שניים: **גבי' חוב לך בידי.** משמע מה שאתה מייב לי ואפי' כאוב אחוב בהלוואות דקטן בשטרות הרבה: **ת"ל רציחה נרב אשי אלא מעתה שדי מכורה לך.** שדהו הגדולה מכורה לו: **שדה שיש לי מכורה לך.** מי יימת כל שדותיו מכורין לו קאמר כמו שדה פלוס [בפסחים נב] קנפיינ"ץ (כתיב) וכמו ובהמה רבה (יונה ד) **ומשני הסם יד בעל השטר על התחתונה.** דהמוכרת מתניתו עליו הרחיק להיכיו נוקת. ומילתיה דרבה דלעיל נמי משום הכי נקעמת **דיד בעל השטר על התחתונה להיכיו מלוה הלכך חוב לך בידי פרוע כל השטרות שיש לו עליו פרועין: מתני' המלוה על שיתבע את הלוה לדין וימיידנו ד"ל ואם אין לו מה לגבות אז יפרע מן הערב. הכי מפרשינן לה בגמרא בפקמקא [ע"ב]:**

ואם

קיט א מיי' פט"ו מהל' מלוה ולוה הל' ז ופ"ו מהל' מכירה הל' ו ופ"ו מהל' הלכות טו י סמג עשין לו טוש"ע מ"מ סי' סה וע"ש בהג"ה:

קכא ג טוש"ע מ"מ סי' מט סעיף ט:

קכב ד ה מיי' פכ"ד מהל' מלוה ולוה הל' ח סמג עשין לד טוש"ע מ"מ סי' מט סעיף ז:

קכג ו מיי' שם פט"ו הל' יב סמג עשין לד טוש"ע מ"מ סי' סה סעיף כג:

קכד ז מיי' שם טוש"ע שם סעיף כד:

קכה ח מיי' פכ"ח מהל' מכירה הלכה יט טוש"ע מ"מ סימן ריד סעיף יב:

קכו ט מיי' פכ"ה מהל' מלוה ולוה הלכה ג סמג עשין לד טוש"ע מ"מ סי' קטו סעיף ח:

לעזי רש"י

קנפיינ"א [קנפני"א]. ערבה, מרחב, שדות.

רבינו גרשום (המשך)

בו לאחר מיתת אביו היו מרגישין וסד"א דאין צריך ראיה קמ"ל דצריך וכל שכן דאחריני דלא יהירי דצריך להביא ראיה: ותנא ברא סבר אין כותבין שטר ללוה עד שיהא מלוה עמו. הלכך כיון דבפניו נכתב מהימן אידך כל אימת דמסיק ליה להכי מוציא שטר זה על זה: טעמא דנמצא. בין שטרותיו דשטר יוסף בן שמעון פרוע דמשום הכי לא מצא מפיק: (משום) במשולשין. שכתוב בשטר יוסף בן שמעון בן לוי דניכר איזה יוסף חייב לו: ומקשי' אי הכי כיון דמיירי במשולשין אם כן אמאי קתני נמצא לאחד בין שטרותיו כו' שטרות שניהן פרועין ואמאי שניהן פרועין וכיון דמשולשין ששם דקנם אינם שוה וניחזי תברא שכתב יוסף בן שמעון בן לוי בשמא דמאן יוסף כתב. כיון דניכרין בשם דקנם ואידך דלא כתב תברא על שמיה ליפרע משטריה: אמר רב אושעיא במשולשין בשטר להכי מוציא מפיק. ואין משולשין בשובר להכי שניהן פרועין דלא ידעי תברא דמאן כתב: אביי אמר כו': לעיל מהדר אמאי לעיל טעמא דנמצא הא לא נמצא מצי מפיק והא אנן תנן דמתניתין באידך גיסא דלא קשיא מידי והכי קאמר מתני' נמצא לאחד בין שטרותיו שטר של יוסף בן שמעון שיש לו עלי פרוע הוא ואית לאידך יוסף שטרא נמי עלי' השטרות שניהן פרועין והשתא דייק טעמא דנמצא משום הכי לא מצי מפיק הא לא נמצא מצי מפיק יוסף בן שמעון מיניה היינו כדדייקי' ברישא הא הן על אחרים יכולין להוציא אבל אחרים אין יכולין להוציא עליהן והשתא ליכא למפרך והאנן תנן ולא אחר כו': יכתבו דורות. ירבעו או יחמשו עד שלא יהו שוין: **פים'** נמצא לאחד. לוה: שם שנים. שטרות כיון דהוה אמר לבנו שטר א' פרוע ולא שנים מכלל דזה לוה שיש לו שם שני שטרות האחד אינו פרוע ואפי' הכי אמרינן שטר גדול הוא דפרוע והקטן אינו פרוע משום דיד בעל השטר על התחתונה: שטר לך בידי פרוע. ויש לו ב' שטרות עליו אמרינן הגדול פרוע ולא הקטן ויד בעל השטר על התחתונה: ואם אמר חוב לך בידי פרוע. כלומר חוב הוית חייב לי ופרעת כיון דאמר חוב סתם ויש לו כמה שטרות עליו כולן פרועין: אמר ליה רבינא לרבא. לרישא מקשי למאי דאמר הגדול פרוע. אלא מעתה שדה אחת שלי מכורה לך והיה לו ב' שדות גדולה וקטנה כמי נמי דאמרינן שדה גדולה מכר לו ואם אמר לו כל שדה שיש לי מכורה משמע דמודה כל שדותיו מכורין לו. ומתרץ רבא לא סלקא דעתך דשדה גדולה מכורה לו (לא כי היכי) דאמר כשטר ע"ב בעל השטר על התחתונה ואמרי' קטנה מכורה ולא גדולה: לא יפרע כדמפרש בגמ' לא יחבע ע"י בתחלה: ואם אמר. בשעת הלוואה: על מנת שאפרע ממי שארצה. וקיבל עליו הערב: יפרע מן הערב. כדאמרינן בו אמר רשב"ג

מסורת הש"ס

ו) [לעיל עו. וש"נ], ב) [ע' תוס' יבמות קטו. ד"ה למתני'], ג) [לעיל קמז:], ד) לפי גי' רשב"ם ס"ל להב אשי, ה) בכורות דף מח., ו) רש"ל ועי' רש"ם,

הגהות הב"ח

(א) גמ' למאי אמר הכי קאמר הן על אחרים מוציאין ממ"נ לוה: (ב) רשב"ם ד"ה ממ"נ וכו' הקרובין: (ג) תוס' ד"ה והכא כו' אבל הך בריייתא ס"ל דחיישינן לנפילה: (ד) ד"ה שטרו וכו' ע"ג דבאחר שיש לו עליהם כל"ל ומ"ש דבשטר נמחק: (ה) בא"ד תפיהו של כל אחד כתבו אע"ג דמל ולפי זה הכל בשובר לא אמרינן שמא תפיהו כל"ל.

מוסף רש"י

אותיות נקנות במסירה. המוכר שטר חוב לחבירו קנה החוב במסירת אותיות שבו (שנהדרין לא.) אינו צריך לכתוב שטר מכירה על השטר שהוא מוכר לו, אלא משמסר לו שטר שיש לו על אחרים לזכות בו נתחייב הלוה לפורעם לזה (קדושין מז:) לאותיות כגון שטר נקנות במסירה אלא קנין ואין יכול למחול בו (יבמות קטו.) ולא צריך לכתוב קני לך וכל שעבודיים ולא שום שטר (לעיל עו.) אבל משיכה אינה אלא בדבר שגופו ממון, דמי משך ליה זכה ביה, והכא נמי לגבי לוה ע"פ שמיחל אינו מיחל ליה שפיכה כשאר מטלטלין, אבל כדי לגבות החוב צריך שימסרנו מלוה ליד הלוקח (לעיל עו.) ומשמעד לו ליה לזה הקונה כמו שהיה מפועבד למלוה, כל זמן שלא מחלו מלוה כשאול (לעיל קטו:). כותבין שטר ללוה. להיות מוחזק בידו נתם למלוה כשלוה לו מעות (לעיל קטו:).

מוסף תוספות

א. [ד]הא לנפילה דחד לא חייש אביי, תוס' יבמות קטו. ב. [ד]אביי לאו אותיות דשמיה כשמיה קאמר [דצריך להביא ראיה] אלא אשאר אותיות.

רבינו גרשום

במאי פליגי. מתני' ובריית'א: באותיות נקנות במסירה פליגי מר סבר. תנא דמתני' דדיינין ממתני' הא הן על אחרים יכולין להוציא משום דקסבר אותיות נקנות במסירה שאם טוען לבעל החוב כשהוא מוציא שטר ממנו לא נחייב כי אחד מהן ואומר לו אחיי נתנו לי בפקדון ואנן תנן הלוה לאחרים אינו יכול להוציא אלא בשטר מכירה שהרי חייב לך אלא להבירך יכול לומר לו נחי כדאמרת דלחברי אתה חייב ולא לי הרי השטר בידי וקניתיו ממנו וחבירי נתנו לי במסירה ונפל ממנו לא מצית אמרת דהא אמרן לנפילה דחד לא חיישינן הלכך יכולין להוציא על אחרים: ומר סבר אין אותיות נקנות במסירה. ויכול לומר לו לחבירך אני חייב ולא לך והוא לא יכול לקנות לך החוב במסירת השטר דאין אותיות נקנות במסירה ולא בעל חוב בידי את ולחבירו נמי מצי אמר לאו בעל דברים בידי את ואין בידך השטר: והכא בצריך להביא ראי'. עדי מסירה דתנא דברייתא סבר צריך להביא ראיה עדי מסירה ואם אין לו עדי מסירה אינו יכול להוציא שטר על אחרים: עליו להביא ראיה. עדי מסירה שאביו מסרו לו ונתנו לו לבדו: מאי לאו הוא הדין לאחריני. לשני יוסף בן שמעון שמוציא האחד שטר על אחרים שצריך להביא ראיה עדי מסירה שחבירו נתנו לו בפניהם: ורבא אמר לך. לאו הוא הדין לאחריני אלא שאני אחד מן האחין אמאי צריך להביא ראיה דאחין משמטי אהדדי. יד כל אחד גונב מאחיו דמורה היתרה לעצמו לפי שיורש הוא להכי צריך להביא ראיה אבל בעלמא אותיות נקנות במסירה ואין צריך להביא ראיה: ואבי'. אמר לך לכולי עלמא צריך להביא ראיה ומאי שנא דנקט בריייתא אחד מן האחין דאחין אצטריכא ליה. סד"א כיון דאחין משמטי אהדדי אימא מיזהר זהיר ומעיין כל אחד שלא ישמוט אחיו כלום מירושת אביו קודם חלוקה והואיל דזהירי אימא היכא דיוצא שטר חוב מתחת ידי אחד לא יהא צריך להביא ראיה דידאי אביו נתנו לו שאם היה מחזיק